

WYMAGANIA EDUKACYJNE

Rok szkolny 2026/2027

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Poziom/klasa: 8

Imię i nazwisko nauczyciela: Dawid Sworowski

I. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

OCENA ŚRÓDROCZNA/ROCZNA	WYMAGANIA EDUKACYJNE
2 – dopuszczający zapamiętywanie	• Wymienia podstawowe pojęcia z zakresu życia społecznego, prawa, samorządu i polityki: społeczeństwo, norma społeczna, grupa społeczna, rodzina, budżet domowy, konsument, prawa człowieka, nieletni, samorząd terytorialny, naród, patriotyzm, ksenofobia, demokracja, konstytucja, parlament (Sejm i Senat), partia polityczna, organizacja pozarządowa, mass media, globalizacja, terroryzm. • Podaje kluczowe nazwy instytucji i organów państwowych oraz międzynarodowych: Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Policja, Rada Ministrów, Premier, Prezydent RP, Trybunał Konstytucyjny, ONZ, NATO, Unia Europejska. • Podaje podstawowe daty oraz geograficzne jednostki administracyjne: datę utworzenia UE oraz wejścia Polski do UE (2004 r.), nazwy własnej gminy, powiatu i województwa. • Odczytuje proste dane z wykresów, tabel i map historyczno-politologicznych.
3 – dostateczny zrozumienie	• Wyjaśnia zasady funkcjonowania i funkcje instytucji: funkcje rodziny, szkoły, budżetu domowego, samorządu gminnego/powiatowego/wojewódzkiego, organów Sejmu i Senatu, Rady Ministrów oraz sądów i trybunałów. • Opisuje podstawowe procesy społeczno-polityczne: proces socjalizacji, sposoby rozwiązywania konfliktów (negocjacje, mediacje, arbitraż), powoływanie rządu, proces ustawodawczy, wyłanianie władz w wyborach oraz integrację europejską i strefę Schengen.

	- Wyjaśnia różnice między pojęciami: prawami a wolnościami człowieka, narodowością a obywatelstwem, mniejszością narodową a etniczną, emigrantem a uchodźcą, organami uchwałodawczymi a wykonawczymi samorządu, mediami publicznymi a komercyjnymi. - Wskazuje zasady bezpiecznego funkcjonowania w sieci i reagowania na cyberprzemoc, przemoc domową oraz łamanie praw konsumenta czy ucznia.
4 – dobry zastosowanie	- Porównuje i analizuje formy oraz ustroje: porównuje ustrój demokratyczny, autorytarny i totalitarny, zadania gminy, powiatu i województwa, a także rolę Sejmu i Senatu w procesie ustawodawczym Analizuje materiały źródłowe i prawne: interpretuje zapisy Konstytucji RP (dotyczące praw i wolności obywatelskich, referendum), Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Deklaracji Schumana oraz statutu własnej szkoły i uchwał samorządowych. - Analizuje zjawiska i mechanizmy: wpływ wolności słowa i etyki dziennikarskiej na funkcjonowanie demokracji, skutki globalizacji, przyczynowo-skutkowe tło konfliktów zbrojnych oraz trudności w walce ze współczesnym terroryzmem i cyberterroryzmem. - Sporządza pismowe formy użytkowe i analizy: redaguje formularz reklamacyjny, notatki z badań opinii publicznej oraz analizuje materiały prasowe, oddzielając fakty od opinii.
5 – bardzo dobry analiza	- Ocenia i uzasadnia znaczenie wartości ustrojowych: uzasadnia rolę trójpodziału władzy, zasady niezawisłości sędziowskiej, społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych oraz immunitetu poselskiego i sędziowskiego w państwie prawa. - Ocenia zjawiska społeczne, kulturowe i gospodarcze: analizuje przyczyny i skutki ksenofobii, rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, ocenia bilans i koszty/korzyści przynależności Polski do Unii Europejskiej oraz konsekwencje procesów migracyjnych i zmian klimatycznych. - Wyjaśnia zjawiska ustrojowe i polityczne: zasady kontrasygnaty, wotum zaufania i nieufności wobec rządu, rolę Trybunału Konstytucyjnego w procesie stanowienia prawa oraz znaczenie frekwencji wyborczej dla legitymizacji władzy. - Formułuje trafne argumenty w debatach i dyskusjach dotyczących bieżących problemów lokalnych, państwowych i globalnych (np. skutki brexitu, wyzwania migracyjne, granice wolności słowa).

6 – celujący tworzenie i ewaluacja	Samodzielnie ocenia stan współczesnej demokracji w Polsce oraz na świecie, objaśnia i analizuje orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, spory wokół reform sądownictwa oraz wpływ skrajnych postaw ideologicznych na stabilność państwa. Analizuje geopolityczne konsekwencje ewentualnego rozpadu/rozszerzenia Unii Europejskiej, skuteczność prawa weta w Radzie Bezpieczeństwa ONZ oraz rozwój współczesnych konfliktów zbrojnych (w tym wojny na Ukrainie) i cyberzagrożeń. Przyjmuje rolę lidera i koordynatora w realizowaniu skomplikowanych projektów edukacyjno-społecznych (np. stworzenie koncepcji kampanii popularyzującej dorobek mniejszości narodowych, opracowanie fikcyjnego wniosku/projektu założenia stowarzyszenia, przeprowadzenie i podsumowanie debaty nad koncepcjami rozwoju UE lub budżetu obywatelskiego). Opracowuje autorskie raporty, petycje do władz samorządowych lub poradniki (np. poradnik bezpiecznego korzystania z sieci, strategia rozwiązywania sporów lokalnych, raport z analizy wydatkowania funduszy unijnych w regionie) oraz samodzielnie konfrontuje ze sobą materiały z różnorodnych źródeł medialnych.
--	--

II. Interpretacja poziomów ocen:

- **Ocena 2 – dopuszczający:** Uczeń odtwarza podstawowe fakty, pojęcia, definicje, terminy (wymienia, wskazuje, rozpoznaje)
- **Ocena 3 – dostateczny:** Uczeń rozumie i wyjaśnia sens informacji (opisuje, streszcza, porównuje)
- **Ocena 4 – dobry:** Uczeń wykorzystuje wiedzę w typowych sytuacjach, rozwiązuje standardowe zadania
- **Ocena 5 – bardzo dobry:** Uczeń analizuje związki (porównuje, argumentuje i uzasadnia) oraz ocenia rozwiązania i wyciąga wnioski
- **Ocena 6 – celujący:** Uczeń samodzielnie tworzy nowe rozwiązania, formułuje wnioski i rozwiązuje nietypowe zadania

III. Uwagi:

- Każdy wyższy poziom obejmuje wymagania z niższych poziomów
- Dokument stanowi podstawę do oceniania klasyfikacyjnego